

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

EZB – baza online časopisa

Gordana Stubičan Ladešić

PMF – Fizički odsjek
Središnja knjižnica za fiziku
Bijenička c. 32, 10000 Zagreb
gordana@phy.hr

EZB – Elektronische Zeitschriftenbibliothek (engl. Electronic Journal Library) njemačka je baza elektroničkih časopisa. Ta baza napravljena je s ciljem okupljanja svih časopisa dostupnih putem interneta na jednom mjestu.

Baza je besplatna i svaka institucija/knjižnica može postati njezinim članicom. Trenutačno baza ima preko 300 članica iz cijele Europe.

Baza sadrži linkove časopisa i preko nje se može doći do **svih časopisa – bilo besplatnih, bilo da je plaćen pristup**. Sam pristup ovisi o IP-adresama računala s kojih se korisnici spajaju, koje su poslone pojedinim izdavačima prilikom plaćanja online-pristupa za časopise (neki imaju pristup pomoću logina i passworda).

Sve institucije koje su članovi EZB-a imaju ovlasti i mogućnost dodavati naslove te mijenjati i nadopunjavati informacije vezane za časopise. Podaci o časopisima pohranjuju se u središnju bazu Knjižnice Sveučilišta u Regensburgu, koja je ujedno autor te baze. Unijeti časopisi odnosno promjene o njima odmah su dostupni online, i to ne samo Središnjoj knjižnici za fiziku već svim članicama EZB-a. Dakle, ova baza je nadogradiva, a nadograđuju i održavaju je sve članice zajedno.

U današnjem mnoštvu podataka teško je snalaziti se sam, što ujedno iziskuje mnogo vremena. Znatno je lakše raditi tako opsežan posao – kao što je nadgledanje ogromnog broja časopisa – u društvu kolega i kolegica koji “zajedničkim snagama” stalno nadgledaju i nadopunjuju bazu najnovijim podacima.

Svaka institucija ima svoju web-adresu za ulaz u bazu EZB.

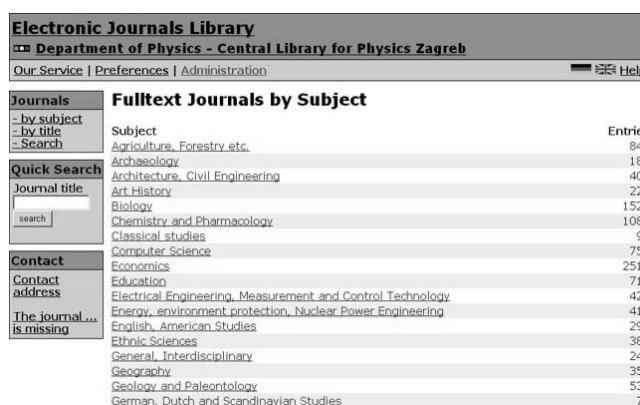
Postavši članom baze EZB, i Središnja knjižnica za fiziku dobila je administrativni pristup bazi i web-adresu preko koje pristupa toj bazi.* Razlog tome je što svaka institucija unosi informacije o plaćenom pristupu časopisima relevantne samo za njihovu instituciju.

U ovom trenutku baza sadrži 23 967 naslova.

Uz časopise koji se mogu besplatno čitati (oko 9.800 naslova), u bazi se nalaze i svi časopisi na koje je Fizički odsjek pretplaćen i ima pravo pristupa punom tekstu. Tako se tu nalaze i časopisi:

1. APS – 8 naslova
2. Science Direct – oko 1 800 naslova
3. Wiley Interscience – oko 200 naslova
4. Springer – oko 1 300 naslova
5. IOP i dr.

Časopisi su svrstani po znanstvenim područjima (slika 1).

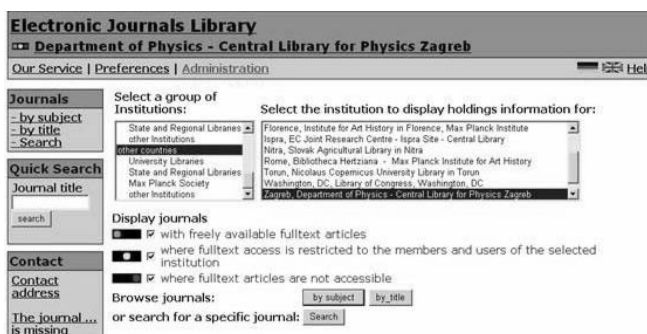
Electronic Journals Library		
Department of Physics - Central Library for Physics Zagreb		
Our Service Preferences Administration Help		
Journals	Fulltext Journals by Subject	
- by subject	Subject	Entries
- by title	Agriculture, Forestry etc.	848
- Search	Archaeology	187
	Architecture, Civil Engineering	405
	Art History	225
	Biology	1526
	Chemistry and Pharmacology	1087
	Classical studies	98
	Computer Science	753
	Economics	2517
	Education	714
	Electrical Engineering, Measurement and Control Technology	429
	Energy, environment protection, Nuclear Power Engineering	416
	English, American Studies	294
	Ethnic Sciences	386
	General, Interdisciplinary	244
	Geography	351
	Geology and Paleontology	530
	German, Dutch and Scandinavian Studies	75

Slika 1 – Časopisi u bazi svrstani po znanstvenim područjima

Časopisi su svrstani u tri kategorije:

- 1) časopisi s besplatnim pristupom člancima u punom tekstu,
- 2) časopisi za koje Fizički odsjek plaća pristup i
- 3) časopisi za koje nemamo pristup.

Pretraga se može izvršiti po svim navedenim kategorijama, no može se i ograničiti samo na jednu od tih kategorija. Odabirom jedne kategorije pretraga se sužava npr. samo na besplatne časopise ili samo na časopise za koje naša institucija ima plaćen pristup.

Electronic Journals Library		
Department of Physics - Central Library for Physics Zagreb		
Our Service Preferences Administration Help		
Journals	Select a group of Institutions:	
- by subject	State and Regional Libraries	Florence, Institute for Art History in Florence, Max Planck Institute
- by title	other institutions	Nitra, EC Joint Research Centre - Inga Site - Central Library
- Search	other countries	Nitra, Slovak Agricultural Library in Nitra
	University Libraries	Rome, Biblioteca Hertziana - Max Planck Institute for Art History
	State and Regional Libraries	Torino, Nicolaus Copernicus University Library in Torun
	Max Planck Society	Washington, DC, Library of Congress, Washington, DC
	other institutions	Zagreb, Department of Physics - Central Library for Physics Zagreb
	Display journals	
	☐ with freely available fulltext articles	
	☐ where fulltext access is restricted to the members and users of the selected institution	
	☐ where fulltext articles are not accessible	
	Browse journals:	<input type="button" value="by subject"/> <input type="button" value="by title"/>
	or search for a specific journal:	<input type="text"/> <input type="button" value="Search"/>

Slika 2 – Mogućnost pretraživanja časopisa po pojedinim kategorijama

* <http://www.bibliothek.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phtml?bibid=PHYHR>

Pretražuje se na sljedeći način:

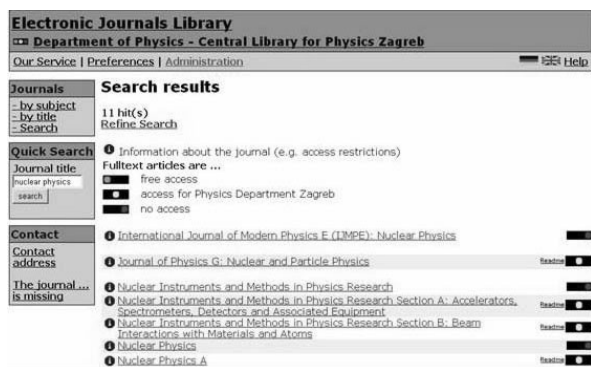
U tražilicu se upiše puni naziv. Moguće je upisati i dio naziva časopisa čime se povećava broj rezultata pretrage.

Rezultati pretrage ispisuju se desno od tražilice. Svaki naslov ujedno je link na taj časopis i klikom na naslov ulazi se u časopis.

S desne strane naslova časopisa nalaze se oznake u boji koje označavaju ima li institucija pravo na pristup tim časopisima (slika 2):

- **zeleno** – časopisi s besplatnim pristupom člancima u punom tekstu,
- **žuto** – časopisi za koje Fizički odsjek plaća pristup i
- **crveno** – časopisi za koje nemamo pristup.

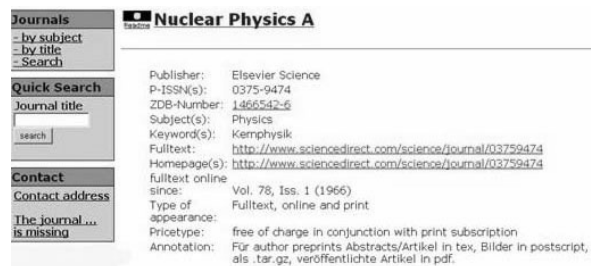
Uz žute oznake nalazi se oznaka "Read me" (slika 3). Ta oznaka link je na našu knjižnicu i to na stranicu s informacijama o pristupu tim časopisima, koja je smještena na serveru Središnje knjižnice za fiziku. Na taj način korisnicima je dostupna u svakom trenutku informacija o pristupu, datum od kada imamo pretplatu na određeni časopis i da li je pretplata još uvijek aktualna. Sve te informacije mogu se dobiti jednostavnim klikom na link "Read me". Tu stranicu potrebno je stalno ažurirati.

Slika 3 – Pretraživanje časopisa

S lijeve strane naslova časopisa nalazi se ikona "i", koja označuje informacije o tom časopisu.

Odabirom te ikone ulazi se u detalje koji, između ostalog, sadrže ime izdavača časopisa, ISSN (print i online), područje kojem časopis pripada, ključne riječi, link na web-stranicu s člancima u punom tekstu, kao i početnu stranicu časopisa, od kojeg volumena su članci dostupni online i dr., odnosno svi podaci o časopisu koji su potrebni korisniku (slika 4).

Slika 4 – Detalji o časopisu

Dakle, jednom uneseni podaci o časopisu ne trebaju se mijenjati u bazi EZB, već je dovoljno održavati svoju "Read me" web-stranicu.

No nisu samo knjižničari uključeni u izradu i popunjavanje baze već i sami korisnici baze.

Naime, ukoliko korisnici uoče da neki časopis nedostaje u bazi, oni također mogu predložiti da se taj časopis uključi u bazu.

To se radi pomoću forme nazvane "The journal is missing", koja se nalazi s lijeve strane početne stranice (slika 5). Korisnik treba samo popuniti neke od traženih podataka – o kojem se časopisu radi (upisuje se puni naslov časopisa) kao i neke od podataka vezanih uz časopis (npr. web-adresa časopisa).

Slika 5 – Forma za preporuku časopisa za bazu

Popunjenu formu dovoljno je poslati odabirom tipke "Submit". Administrator će dobivene podatke u vrlo kratkom roku obraditi i postaviti u bazu EZB, a novo dodani časopis bit će dostupan svim članicama baze EZB.

Zaključak

Baza sadrži sve linkove časopisa i s jednog mjesta može se doći do svih časopisa. Bit te baze je da je **sve na jednom mjestu**.

Baza je važna i vrlo vrijedna kako korisnicima tako i knjižničarima.

Korisnicima uvelike olakšava pronalaženje časopisa na webu među mnoštvom informacija i među sve većem broju časopisa. Sve časopise korisnici mogu naći na jednom mjestu, te se na istom mjestu nude i vrlo važne, kao što znamo, često promjenljive informacije o njihovoj pristupačnosti.

Knjižničarima je tom bazom olakšan rad utoliko što se baza izgrađuje uz pomoć mnogih knjižničara koji budno prate promjene vezane uz časopise. Informacije se lakše prate, što omogućuje i veliku točnost uz trenutni pristup.

Danas je zbog sve većeg prirasta informacija svima u interesu doći do željenih informacija brzo, a također da su informacije "up to date" i da se sve nalaze na jednom mjestu, što ta baza i nudi.